

דואט?**הרהורים שלאחר מחקר במעורבות הורים בטיפול הרגשי בילדיהם במסגרת החינוך הציבורי****א. רוגינסקי**

המחלקה למוסיקה - בר אילן, התכנית להכשרת מטפלים במוסיקה - מכללת לוינסקי, מדריכה ורכזת-עמיתה במתי"א חפר-שרון, ישראל

בהרצאה אציג מודל לטיפול דיאדי בילדי גן עם צרכים מיוחדים, ובהוריהם. המודל נועד לענות על צרכיהם הרגשיים של הילדים המטופלים, מתוך התאמה לתנאי העבודה ולמשאבים בגני החינוך המיוחד. בהמשך אתאר את המחקר שנערך לבחינת המודל, ואביא את מחשבותי בעניין שיתוף הורים בטיפול הרגשי במערכת החינוך, כפי שאני רואה זאת כיום, 4 שנים מתום המחקר.

לפני כ-13 שנים בגני החינוך המיוחד בהם עבדתי כתרפיסטית במוסיקה, התחלתי לעסוק בפיתוחו של מרכיב נוסף לטיפול הרגשי השגרתי שניתן לילדים. מרכיב זה היה אז חדשני במהותו, ונבע מן ההבנה שקשה לקדם רגשית ילדים צעירים ללא שיתוף הוריהם בתהליך. וכך, זומנו חלק מהורי הגן למספר מוגבל של פגישות הורה-ילד, וחוו משחק מוסיקאלי מונחה עם ילדיהם, ולאחר מכן - שיחת משוב עם המטפלת. הניסיון שנצבר הביא לגיבוש מודל עבודה דיאדי בן 8 פגישות, שהניב משוב חיובי מן ההורים המשתתפים ומצוותי הגנים. המשוב הצביע על הנאה של המשתתפים בטיפול, וכן על שיפור בתפקודם הרגשי-התנהגותי של הילדים המטופלים.

במחקר MA שלי במסגרת המחלקה למוסיקה באוניברסיטת בר-אילן, בהנחיית ד"ר אבי גלבע, נבחן בשיטות איכותניות הטיפול בדיאדה אחת של אם ובנה - ילד צעיר הלוקה בשיתוק מוחין מלידה. המחקר עולמי מצביע על רמה גבוהה של קשיים בהתקשרות באוכלוסיה זו של הורים וילדים, והיסטוריית הקשר של הדיאדה המשתתפת אכן הדגימה קשיים בתקשורת הדיאדית, ובקשר אם-ילד. ניתוח צילומי הוידאו של הפגישות הטיפוליות הצביע על תהליכי שיפור בתקשורת ובחויית הקשר של המשתתפים, והראה עד כמה משמעותי תפקיד המוסיקה בתהליך. מעקב לאחר שנה מתום הטיפול הדגים קשיים בהטמעת דפוסי הקשר החדשים שהושגו בטיפול, תופעה שנבעה ככל הנראה ממגבלות במודל הטיפולי.

4 שנים מתום המחקר, עדיין אני עוסקת בניסיון להתאים בין הצורך לשתף הורים בטיפול הרגשי ולהגביר את יעילות הטיפול בילדים - לבין המשאבים, העקרונות, סייגי ומגבלות מערכת החינוך. מהו מקום ההורה בטיפול במערכת החינוך? עד כמה ניתן לשלבו בטיפול של ילדו בתוך המערך הציבורי הנתון? בהרצאה יובאו מחשבות, שאלות דוחקות, ניסיונות מן השדה והחזון בתחום זה.